

**STĚNA HYOLITHA *NEPHROTHECA SARKAENSIS* (NOVÁK, 1891)
(HYOLITHA, ORTHOTHECIDA) ZE STŘEDNÍHO ORDOVIKU PRAŽSKÉ PÁNVE
(BARRANDIEN, ESKÁ REPUBLIKA)**

P. Kraft a M. Valent

Univerzita Karlova v Praze, P F, ÚGP, Albertov 6, 128 43 Praha 2, kraft@natur.cuni.cz, palvik@seznam.cz

Nálezy hyolitů se zachovanými stěvy jsou mimořádně vzácné a dosud je známo pouze deset výskytů hyolitů se zachovanými zbytky stěv. V tiskové literatuře (např. Marek 1967; Runnegar *et al.* 1975 a Thoräl 1935) zmiňují orthothecidní hyolity velmi podobné *Nephrotheca sarkaensis* a ukazuje na obdobný průběh stěvy, jaký je zaznamenán u studovaného druhu. Naproti tomu Butterfield (2003) vyobrazil hyolithida s fosfatizovaným stěvem, jehož průběh ve tvaru písmene U je značně odlišný od průběhu stěvy u *N. sarkaensis*. To také navozuje otázku vzájemné příbuznosti hyolithidů a orthothecidů.

Nephrotheca sarkaensis (Novák, 1891) je neobvyklý orthothecidní hyolit v jinak velmi rozmanitém a bohatém hyolitovém společenstvu šáreckého souvrství (ordovik). Dosud bylo nalezeno dvanáct jedinců *N. sarkaensis* se zachovanými částmi nebo téměř kompletními výplněmi stěv. Část nálezů již byla publikována (Horný 1998), ale jednalo se o špatně zachované jedince, na kterých nebylo možné podobně je studovat pozici a uspořádání stěvy.

Na námi studovaných jedincích byl zrekonstruován průběh stěvy, které se rozkládá od ústí až k vrcholové části schránky blízko ventrální strany. Klíčky stěvy jsou vodorovně poskládány těsně vedle sebe a vyplňují celou šířku schránky. Ve vrcholové části schránky přechází do mírně sinusovité trubice, která leží nad stěvou (tj. blíže dorzální straně schránky) a vrací se v ose schránky až k ústí, kde se zvedá až k dorzální straně.

Celkové zachování umožňuje exaktně rekonstruovat celkový průběh stěvy a ověřit dosud publikované údaje. Dosud pouze tento druh poskytl důkazy o sedimentárním vyplnění stěvy a je tak jediným z etelným „požíratel substrátu“ (substrate feeder) v celém hyolitovém společenstvu šáreckého souvrství. V případě druhu *Nephrotheca sarkaensis* je tak bentický způsob života nepochybný.

Poděkování. Výzkum byl podporován projektem . A304130601 Grantové agentury Akademie věd ČR, výzkumným záměrem MŠMT MSM0021620855, projektem . MK00002327201 Ministerstva kultury ČR a projektem . DE06P04OMG009 Národního muzea v Praze.

Butterfield N. J. (2003): Exceptional Fossil Preservation and the Cambrian Explosion. *Integrative and Comparative Biology* 43(1): 166–177.

Horný R. J. (1998): Lower Ordovician *Nephrotheca sarkaensis* (Orthothecida, Hyolitha) with fossilized intestinal contents *in situ* (Šarka Formation, Bohemia). *Aspis* Národního muzea v Praze, řada paleontologie 167: 95–98.

Marek L. (1967): The Class Hyolitha in the Cambrian of Bohemia. *Sborník geologických vědomostí – Paleontologie* 9: 51–113.

Runnegar B., Pojeta J. Jr., Morris N. J., Taylor J. D., Taylor M. E. and McClung G. (1975): Biology of the Hyolitha. *Lethaia* 8: 181–191.

Thoräl M. (1935): Contribution à l'Étude Paléontologique de l'Ordovicien inférieur de la Montagne Noire et Révision sommaire de la Faune Cambrienne de la Montagne Noire. *Imprimerie de la Charité, Montpellier.*, 362 pp.